

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 480/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

oboch zastúpených advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Co/122/2024-98 z 12. septembra 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 2. decembra 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovatelia sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhali, aby súd uložil odporcovi povinnosť umožniť im, ako aj osobám odvodzujúcim od sťažovateľov právo užívať stavbu vo vlastníctve sťažovateľov, ako aj osobám, ktoré sú s týmito osobami v zmluvnom vzťahu, prejazd motorovými vozidlami cez tam špecifikované parcely vo vlastníctve odporcu. Zároveň žiadali, aby im súd uložil povinnosť v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia podať žalobu na zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu a prejazdu motorovými vozidlami.

3. Mestský súd Košice uznesením č. k. 59C/17/2024-61 z 13. júna 2024 (ďalej len „uznesenie mestského súdu“) návrh sťažovateľov na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. V odôvodnení konštatoval, že v danom prípade neboli splnené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle návrhu sťažovateľov, ktorí neosvedčili potrebu neodkladnej úpravy pomerov medzi stranami. Hoci sťažovatelia tvrdili a osvedčili zamedzenie prístupu cez parcelu vo vlastníctve žalovaného k ich domu, na ktoré podľa nich nadväzuje nemožnosť zásobovania prevádzkovanou predajne potravín, resp. nedosiahnuteľnosť služieb poskytovaných nájomcami tretím osobám v dôsledku absencie prístupu motorovým vozidlom priamo k domu, uvedené podľa názoru mestského súdu neodôvodňuje nevyhnutnosť okamžitého zásahu súdu prostredníctvom neodkladného opatrenia, pretože v právne relevantnej miere nepreukazuje stav vzniku, prípadne rozširovania reálnej ujmy sťažovateľom. Za podstatné mestský súd považoval to, že sťažovatelia, ako aj ich nájomcovia či ďalšie subjekty, ktoré prevádzky nájomcov navštevujú, majú zabezpečený riadny prístup k domu sťažovateľov pešo cez chodník v nadväznosti na možnosť dopraviť sa motorovým vozidlom do jeho blízkosti a odstaviť ho na okolitých miestach na to vyhradených. Len samotná okolnosť, že aktuálne nie je zabezpečený bezprostredný prístup motorovým vozidlom pre nájomcov a ich klientov priamo k domu sťažovateľov na [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] nezakladá odôvodnenosť nariadenia neodkladného opatrenia. Sťažovaný, resp. komplikovanejší prístup motorovým vozidlom k tejto nehnuteľnosti (a to i vo vzťahu k zásobovaniu prevádzok) v spojení s lepším a účelnejším využitím domu sťažovateľmi a ich nájomcami je podstatným pre konanie vo veci samej, nie však pre konanie o nariadenie neodkladného opatrenia, ak nebolo ako v tomto prípade osvedčené nebezpečenstvo bezprostrednej hrozacej ujmy.

4. O odvolaní sťažovateľov rozhodol krajský súd napadnutým uznesením, ktorým uznesenie mestského súdu ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V celom rozsahu sa stotožnil s názorom mestského súdu, že v danom prípade sťažovatelia neposkytli dostatok skutočností a dôkazov osvedčujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov strán sporu. Za významnú okolnosť krajský súd považoval to, že sťažovatelia využívali príľahlý pozemok vo vlastníctve odporcu iba na základe dočasného zmluvného vzťahu (nájomnej zmluvy), ku ktorého skončeniu došlo výpoveďou zo strany odporcu. Dodal, že v konaní vo veci samej bude potrebné vykonať dokazovanie zamerané na vyriešenie otázky, či možnosť prístupu sťažovateľov ako vlastníkov stavby cez pozemok vo vlastníctve odporcu nie je možné zabezpečiť inak. Bez vykonania relevantného dokazovania a bez toho, aby sťažovatelia poskytli súdu dostatok skutočností a dôkazov nie je možné poskytnúť sťažovateľom ochranu formou nariadenia neodkladného opatrenia.

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti po zhrnutí skutkového stavu namietajú, že osvedčili tak vlastníctvo nehnuteľností, ako aj existenciu využívania nehnuteľností prenajímaním nebytových priestorov prevádzkam vyžadujúcim prístup motorovými vozidlami minimálne od roku 2013. Uviedli, že prístup motorovými vozidlami k ich domu nie je z [REDAKOVANÉ] ulice možný, keďže tomu bráni zákaz zastavenia motorových vozidiel. Uvedená skutočnosť nebola súdom prvej inštancie ani odvolacím súdom spochybnená. K zabráneniu prístupu k domu cez parcelu odporcu došlo 11. apríla 2024, keď odporca uzatvoril tak pre sťažovateľov, ako aj pre ich nájomcov prístup

k ich nehnuteľnosti cez [REDAKOVANÉ] ulicu, čo je jediný prístup k ich nehnuteľnosti motorovými vozidlami. Záver súdu prvej inštancie, že sťažovatelia sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia snažia zabezpečiť účelnejšie a lepšie využitie domu v ich vlastníctve, nemá žiadnu oporu v skutočnostiach, ktoré sťažovatelia osvedčili. Sťažovatelia sa totiž návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia nedomáhali nastolenia nového, dovtedy neexistujúceho stavu, ale ochrany dlhodobého stavu, keď na prístup k svojej nehnuteľnosti využívali oni aj ich nájomcovia priľahlý pozemok. Konajúce súdy však žiadnym spôsobom nereflektovali, že odporca zabránením prejazdu motorovými vozidlami zasiahol do dlhodobého, pokojného stavu užívania jeho parcely sťažovateľmi a ich nájomcami. Napriek snahe sťažovateľov odporca odmietol akúkoľvek dohodu o zriadení vecného bremena. Konaním odporcu dochádza k obmedzovaniu vlastníckeho práva sťažovateľov v podobe nemožnosti užívania nehnuteľnosti, disponovania s ňou a brania požitkov z nej. Zdôraznili, že stav využívania nehnuteľnosti trval dlhodobo niekoľko rokov bez akéhokoľvek zasahovania. Krajskému súdu vytýkajú, že nereagoval na ich argumentáciu založenú na skutočnosti, že sa domáhajú ochrany svojho vlastníckeho práva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti argumentácie, ktorou sťažovatelia namietajú, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu boli porušené ich označené práva podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu. Napadnuté rozhodnutie sťažovatelia považujú za arbitrárne a nepreskúmateľné z dôvodu, že krajský súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí ich návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, hoci podľa ich názoru boli splnené všetky predpoklady na jeho nariadenie.

7. Z hľadiska uplatnenej sťažostnej argumentácie je potrebné predovšetkým akcentovať tú skutočnosť, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je vecou všeobecných súdov. Ústavný súd pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sa namieta porušenie práv neodkladným opatrením alebo zabezpečovacím opatrením, veľmi zdržanlivo, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania nezasahuje konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných a zabezpečovacích opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 65/2021). Výnimočnosť zasahovania ústavného súdu do rozhodnutí o neodkladných opatreniach však neznamená, že tieto sú úplne mimo rámca ústavnoprávneho prieskumu. Ak sú dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie o zabezpečovacom alebo neodkladnom opatrení, zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, možno v takomto prípade hovoriť o arbitrárnosti súdneho rozhodnutia.

8. V preskúmvanej veci sťažovateľov však o uvedený prípad nejde.

9. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti vyjadrujú nesúhlas so záverom konajúcich súdov, že v danom prípade neboli splnené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia a že dostatočným

spôsobom neosvedčili potrebu neodkladnej ingerencie súdu do pomerov strán sporu. Sú presvedčení, že náležite preukázali, že odporca zabránením prejazdu motorových vozidiel cez parcelu v jeho vlastníctve k nehnuteľnosti sťažovateľov zasiahol do pokojného stavu existujúceho dlhodobo niekoľko desiatok rokov, a tým do vlastníckeho práva sťažovateľov.

10. Ústavný súd pri posudzovaní námietok sťažovateľov zohľadnil osobitú povahu inštitútu neodkladného opatrenia a tomu zodpovedajúci zjednodušený a zrýchlený procesný postup a rozhodovanie všeobecných súdov. Zbral pritom do úvahy aj skutočnosť, že úlohou všeobecného súdu pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení je zistiť na základe dostupných dôkazných prostriedkov najvýznamnejšie relevantné skutočnosti, a to bez potreby dodržania formalizovaného postupu štandardného procesného dokazovania, a na podklade osvedčených skutočností následne vo veci rozhodnúť. Nariadenie neodkladného opatrenia musí vychádzať z opísania rozhodujúcich skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana. Všeobecný súd teda zisťuje iba najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie vo veci návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (obdobne I. ÚS 71/2024).

11. Z odôvodnenia namietaného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd, vychádzajúc z totožného skutkového stavu, prisvedčil názoru mestského súdu o nesplnení podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi, na ktorých mestský súd založil svoje rozhodnutie. Podľa názoru krajského súdu sťažovatelia predloženými dôkazmi a tvrdeniami dostatočne neosvedčili nevyhnutnosť bezodkladnej úpravy pomerov ani skutočnosť, že odporca im zamedzil prejazd motorovými vozidlami cez jeho parcelu bezdôvodne. Z vyjadrenia odporcu k odvolaniu sťažovateľov totiž vyplynulo, že parcelu v jeho vlastníctve sťažovatelia užívali na základe nájomnej zmluvy z 19. decembra 2018, ktorej predmetom bol nájom parkovacích miest, pričom tento dočasný zmluvný vzťah bol ukončený výpoveďou zo strany odporcu v marci 2024. Dočasnej úpravy vzájomných vzťahov s odporcom si pritom museli byť sťažovatelia vedomí. Odvolací súd dodal, že otázka, či možnosť prístupu sťažovateľov cez parcelu vo vlastníctve odporcu je jediným existujúcim prístupom k ich budove, si vyžaduje vykonanie rozsiahlejšieho dokazovania, čo presahuje rámec konania o nariadenie neodkladného opatrenia, a preto bude predmetom prípadného konania vo veci samej. Navyše, sami sťažovatelia v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý pripojili k ústavnej sťažnosti, veľmi stroho argumentovali vo vzťahu k existencii jediného možného prístupu k ich nehnuteľnosti cez parcelu vo vlastníctve odporcu. V podstatnej rovine sa venovali opisu stavu existujúcemu dlhšie obdobie, počas ktorého oni a ich nájomcovia využívali parcelu odporcu na prejazd motorovými vozidlami a parkovanie. Preto nemožno vytýkať všeobecným súdom, keď neosvedčené tvrdenia sťažovateľov nepovažovali za dostatočne relevantné a ich návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietli.

12. Ústavný súd konštatuje, že závery krajského súdu nemožno hodnotiť ako nelogické alebo protirečivé z pohľadu potreby rozhodnutia o návrhu sťažovateľov na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom odôvodnenie namietaného uznesenia krajského súdu zodpovedá rozhodnutiu predbežnej (dočasnej) povahy o neodkladnom opatrení. Nad rámec uvedeného dodáva, že ochrana poskytovaná neodkladným opatrením nie je podmienená vykonaním rozsiahleho a úplného preukázania skutočností majúcich vplyv na výsledok meritórneho konania a zároveň požiadavky kladené na jeho odôvodnenie nie sú natoľko prísne ako v konaní vo veci samej, ak má dočasnú povahu, a preto je aj ústavný súd pri posudzovaní ústavnej akceptovateľnosti neodkladných opatrení

benevolentnejší ako pri konaniach vo veci samej a zasiahne len v úplne ojedinelých neudržateľných prípadoch, čo však nie je prípad sťažovateľov (IV. ÚS 627/2023).

13. Ústavný súd tak uzatvára, že napadnuté uznesenie nezaložilo stav, ktorý by bol v extrémnom nesúlade s požiadavkou ústavnej konformnosti rozhodovania. Z ústavnoprávneho hľadiska teda nie je dôvod na spochybnenie záverov namietaného rozhodnutia krajského súdu, ktoré nevykazujú znaky sudcovskej svojvôle či arbitrárnosti. Keďže v danom prípade ústavný súd nezistil také kvalifikované pochybenie, ktoré by opodstatňovalo jeho zásah kasačného charakteru, odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 70/08).

14. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2025

Ladislav Dudíťš
predseda senátu